

Cursussen en scholing

Berekend! Van rekenprobleem tot dyscalculie

Docenten

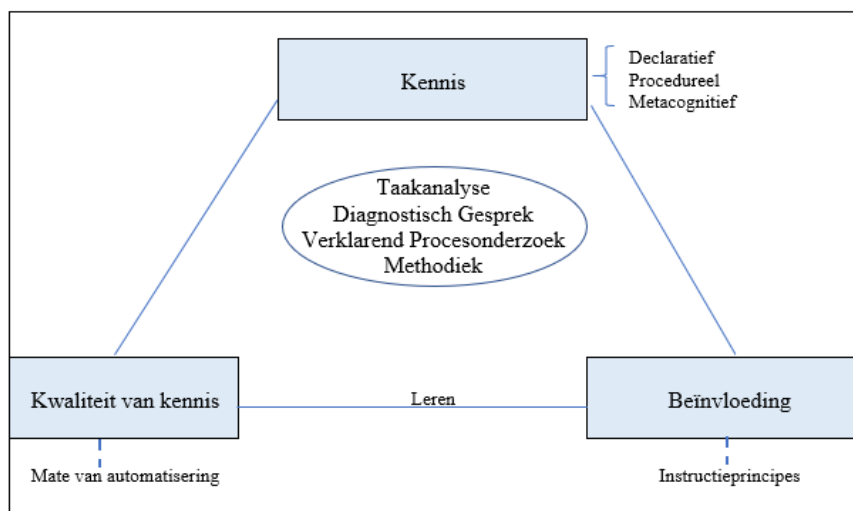
Prof. dr. Wied Ruijsenaars en drs. Cécile Ruijsenaars-Elshoff.

Literatuur (zie ook de video's via de website)

Ruijsenaars, A.J.J.M., & Ruijsenaars-Elshoff, C.Th.G. (2021). *Berekend! Van rekenprobleem tot dyscalculie. Niet-geautomatiseerde basiskennis als centraal probleem*. Antwerpen/Den Bosch: Gompel&Svacina.
Deel 1: *Van handelingsgerichte diagnostiek naar concrete aanpak*.
Deel 2: *Verklarend Procesonderzoek Rekenen*.
Deel 3: *Methodiek Berekend! Inclusief EHBI (Eerste Hulp Bij Instructie)*.

Centraal uitgangspunt

De onderstaande figuur illustreert de relatie tussen instructie (rechtsonder), rekenkennis (boven) en kwaliteit van deze kennis (linksonder). Professionals die betrokken zijn bij het plannen en/of geven van hulp om de kwaliteit van de kennis te verbeteren, zijn gebaat bij de bewuste inzet van effectieve instructieprincipes, zoals uitgewerkt in de Methodiek *Berekend!* Maar daarbij zijn enkele stappen belangrijk (zie middendeel van de figuur):

- Taakanalyse: een analyse van de kennis die vereist is om bepaalde rekentaken te kunnen uitvoeren. Welke kennisfeiten (*declaratieve kennis*) zijn nodig, welke procedures en stappen (*procedurele kennis*) worden gevraagd, en welke motivationele condities (*metacognitieve kennis*) zijn aan te spreken?

- Diagnostisch gesprek: observerend samen met de lerende achterhalen van de beschikbare kennis en de kwaliteit ervan (sterk/zwak), en het samen uitproberen welke instructieprincipes succesvol zijn in te zetten.
- Verklarend Procesonderzoek: indien nodig via individuele proeven nagaan van de mate waarin de basisfeiten in het rekenen zijn geautomatiseerd.
- Methodisch toetsend behandelen: continu toetsend inzetten van effectief gebleken instructieprincipes voor een zo optimaal mogelijke kwaliteit van de rekenkennis.

Doelgroepen en voorbeelden van onderwerpen voor cursussen en scholing/presentaties

De analyse en aanpak van rekenproblemen en dyscalculie behoren tot de competenties van alle betrokken professionals: leerkracht, (intern) begeleider, remedial teacher, coördinator, rekenspecialist, gedragsdeskundige. De meest efficiënte werkwijze is die waarin de verschillende professionals met elkaar samenwerken en elkaars specialisme aanvullen vanuit een gezamenlijke visie op leren, leerproblemen en instructie.

Het boek *Bereken! Van rekenprobleem tot dyscalculie* richt zich op alle betrokken professionals en biedt veel leerstof en praktische oefening. *Diagnostiek en behandeling van rekenproblemen/dyscalculie* is een voorbeeld van een algemeen thema. Voorbeelden van specifieke thema's zijn:

Professionals	Voorbeelden van thema's
Leerkracht, remedial teacher, begeleider	Kennis van en oefening in het maken van taakanalyses aan de hand van drie typen kennis. Leren analyseren van taken uit de rekenmethode aan de hand van drie typen kennis, op alle rekenniveaus. Leren van en oefening in de systematische opbouw van instructieprincipes en het toetsend inzetten ervan. Oefening in het voeren van een diagnostisch gesprek. Kennen van de achtergronden van in te zetten middelen (gestructureerde getallenlijn, stappenplan, <i>CalcuMapp</i>). Kunnen hanteren van het <i>Opzoekboekje EHBI</i> .
(Intern) Begeleider, coördinator	Kunnen hanteren van het <i>Opzoekboekje EHBI</i> . Kennen van de principes van het <i>Mengpaneel</i> . Kennen van de achtergronden van in te zetten middelen (gestructureerde getallenlijn, stappenplan, <i>CalcuMapp</i>). Begeleiden van het proces van onderkenning en analyse van rekenproblemen aan de hand van drie typen kennis. Kennis van en oefening in het analyseren van positieve en negatieve invloeden op het leerproces. Monitoren van deze invloeden en ze vertalen naar de praktijk. Begeleiden van opbouw en evaluatie van de systematische inzet van instructieprincipes. Ontwerpen en binnenschools waarborgen van de analyse en aanpak van (ernstige) rekenproblemen, inclusief het toestaan van compenserende middelen.

Rekenspecialist, gedragsdeskundige	Kunnen hanteren van het <i>Opzoekboekje EHBI</i> . Kennen van de principes van het <i>Mengpaneel</i> . Kennis van en oefenen met individuele (leer)proeven die de kwaliteit van de basiskennis nagaan. Oefening in het scoren en interpreteren van de resultaten van de individuele (leer)proeven. Kunnen opstellen en toetsen van taakspecifieke verklarende hypothesen. Samenvatten van de resultaten in een integratief beeld en inpassen in de praktijk. Kunnen (laten) afnemen van aanvullend onderzoek.
---------------------------------------	--

Onderwijsvormen

In overleg is de meest geschikte onderwijsvorm te kiezen. Voorbeelden van varianten zijn:

- Presentatie van een algemeen of specifiek thema.
- Eén of meer masterclasses rond een specifiek thema voor (samenwerkende) professionals. Elke masterclass neemt minstens een dagdeel in beslag.
- Een cursus op meerdere dagen rond één of meer thema's.
- Het verzorgen van een onderdeel binnen een professionaliseringsprogramma, eventueel in overleg met een organiserende derde instantie of beroepsorganisatie.
- Analyseren en bespreken van ingebrachte casuïstiek, als startpunt voor gerichte scholing.

De te bereiken doelen kunnen in overleg worden vastgesteld.

Kosten en praktische afspraken

De kosten worden in onderling overleg bepaald, afgestemd op gangbare tarieven. In de prijs wordt rekening gehouden met de aanschaf van het boek *Berekend! Van rekenprobleem tot dyscalculie. Niet-geautomatiseerde basiskennis als centraal probleem*. Antwerpen/Den Bosch: Gompel&Svacina.

Tijdsplanning, groepsgrootte en locatie zijn in nader overleg af te spreken.

Contact

Berekend2021@gmail.com

Aanvullende literatuur

Ruijsenaars, A.J.J.M., Van Luit, J.E.H., Van Lieshout, E.C.D.M., & Kroesbergen, E.H. (2021). *Handboek Dyscalculie en Rekenproblemen. Een dynamisch ontwikkelingsperspectief*. Rotterdam: Lemniscaat.